

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришене "Українських Робітничих Вістей"
 Передплата на рік \$4.00.
 Адреса:—
UKRAINIAN LABOR NEWS
 cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертає ся, хіба що дописувачеві вразом зазначити, що бажав звороту своєї рукописи на випадок її непоміченості та залучити поштово марку на її пересилку.

ПІД РОБІТНИЧИМ "ДЕСПОТИЗМОМ" І БУРЖУАЗНОЮ "ДЕМОКРАТІЄЮ".

Буржуазія цілого світа і її преса кричать в один голос про большевицький деспотизм в радянських республіках, про заборону там свободи слова і преси, про страхітливу "чрезвичайку" і т. д. Слухаючи або читаючи такі донесення приходило до заклячення, що радянські республіки представляють з себе одну величезну мовчану могилу, над котрою витяє зелена рука "чрезвичайки" і не дає нікому пари з уст пустити.

Однак разом з донесеннями про сей "страшний" большевицький "деспотизм" і заборону свободи слова і друку та сама буржуазна преса і її "асенаючі" агенти доносять також про різні численні конгреси, які тепер відбуваються по всіх містах і промислових центрах радянських республік.

І так ось читаємо не тільки в робітничих, але в різних таки буржуазних газетах донесення, що в Петрограді відбувся нещодавно всеросійський конгрес безпартійних робітників, в Москві відбувся конгрес транспортних робітників, тільки що закінчився конгрес Рос. Ком. Партії, а то знова відбуваються всеросійський кооперативний конгрес, конгрес докторів, журналістів, театралів, професорів, молодіжні, жіночий і т. д. і т. д. На всіх цих конгресах виступають ся промови, часописи радянських республік переповнені звітами з цих конгресів, які відбуваються при отворенні дверей, публічно і на які зізджують ся тисячі делегатів зі всіх кінців Росії і взагалі радянських республік. На цих конгресах виступають промови не тільки комуністи чи прихильники совітської влади, але і вороги її, які проходять делегатами на ці конгреси під маркою безпартійності.

І тут вирине питання: если в радянських республіках панує такий страшний деспотизм і заборона всього живого, як се нам представляє буржуазна преса, то як же можуть там відбуватися такі численні зїзди, конгреси, конференції? Ану перегляньте статистику котрої небуває з "найсвобідніших" "демократичних" держав і покажіть, чи відбувають ся в котрій небуває з них стільки конгресів, де так би багато говорили, так много радили над поліпшенням положення в своїм краю, як се робить ся тепер в радянських республіках? А если в тих європейських чи американських "демократичних", з вихвалюваними на різні голоси "свободами", державах не відбувають ся так часто і такі численні конгреси, то чому? Чи в тих державах робітники так вже добре живуть ся, що він не має навіть над чим радити? Чи в тих державах жите так вже налагоджене, що поліпшити його нема більше потреби і шкода навіть час на се тратити?

Ні, так не є! Мільони безробітних, страшна економічна криза у всіх капіталістичних краях, що кинула мільони жінок і дітей робітників в нужду і голод, се все говорить нам що іншого. Сі факти, ся жорстока дійсність каже нам, що в тих "демократичних" краях є над чим говорити, є над чим радити, але сего не робить ся. Не робить ся тому, що в тих краях нема "деспотизму" большевизма, нема диктатури пролетаріату, але є "демократична" свобода слова, свобода преси і... свобода здохнути з голоду через безробітє.

Але ми помилуємо ся, если скажемо, що в капіталістичних краях зовсім не відбувають ся конгреси чи конференції. Відбувають ся. Тільки ці конгреси зовсім не подібні до конгресів радянських республік: вони не є так многочисленні, вони не відбувають ся так часто, вони не подібні ні своїм складом, ні своїм духом до конгресів радянських республік.

Не зважаючи на брехні буржуазної преси, ми навіть після її власних донесень бачимо, що в конгресах радянських республік бере участь все працююче населення краю, беруть участь масові робітничі організації, бере участь вся та маса, що все сама витворює, що жие з праці власних рук, що не експлуатує другого, беруть участь всі ті творчі сили, на яких опираєт ся вся радянська влада. Само жите, само положенє в краю кличе сі маси на конгреси, і не в інтересах одних, не в особистих інтересах, не в інтересах якогось гуртка виборців, але в інтересах всіх працюючих, в інтересах цілого краю. І в тих конгресах радянських республік нема місця для паразитів, для неробів, для тих, що хотіли-б використати сей конгрес для своїх власних інтересів.

Тому конгреси в радянських республіках радять: конгрес комуністичної партії радить над відбудовою краю і над тим, в який спосіб ліпше перевести свою організацію; конгрес профсоюзів радить, як ліпше перевести індустриальну господарку; конгрес селян радить над сільською господаркою; транспортні робітники радять над відбудовою транспорту; конгрес докторів радить над боротьбою з хворобами; професори радять над вихованєм молодіжні, над наукою і т. д. А зсумувавши всі ті конгреси разом, то всі вони радять над поліпшенням: політичного, економічного і правового положення всього працюючого населення радянських республік.

Хто і над чим радить на конгресах в капіталістичних, чи як буржуазна преса каже, в "демократичних" краях?

У всіх "демократичних" краях на конгреси збирають ся лише ті, яким не вільно аже відбудувати своїх конгресів в радянських краях: фабриканти, банкіри, великі земельні власники, нафтови королі, королі біржі і інші промисловці. В цих інтересах вони радять? Як богачі-власники, вони, розуміють ся, радять тільки у своїх власних інтересах: радять над підвищенням ціни на свої товари; радять над зниженням плати робітникам; радять над заснованєм сильних капіталістичних трестів, щоб уникати в той спосіб конкуренції між собою, а звернути спільно свої сили для боротьби проти викнених ними на вулицю мільонів безробітних; радять над утворенєм сильної фльоти, армії, над побільшенням кадрів поліції; одним словом радять над скріпленням цілої капіталістичної системи. Вони радять також і над індустриальним піднесенєм краю, але роблять се виключно в своїх власних інтересах, а не в інтересах

всього населення, яке з тими капіталістичними конгресами нічого спільного не має.

Робітники капіталістичних країв також відбувають час від часу свої конгреси. Але ці робітничі конгреси в капіталістичних краях не подібні ні до конгресів в радянських республіках, ні до конгресів капіталістів. Робітники капіталістичних країв на своїх конгресах, які відбувають ся під острим і невипучим оком слуг капіталу, радять над тим, як би винайти ліпший спосіб боротьби за своє освободженє з кігтів капіталізму. На кожнім їх конгресі їхні питання сходять ся до одної і той самої цілі. Чому буржуазна преса цілого світа кричить про деспотизм та про заборону свободи слова і преси в радянських республіках, если там відбувають ся такі численні конгреси, на котрих так много говорять ся, про котрі так много пишеть ся і про котрі много пише навіть та сама буржуазна преса (тільки в перевернутом, розуміть ся, зміслі)?

Буржуазія і її преса мають чого кричати про деспотизм в радянських республіках. Буржуазія не має права голосу в радянських республіках. Вона не може там скликати ні одного свого конгресу, на яким вона змогла-б обговорювати свої хижацькі заміри на шкоду всім працюючим. Ось, наприклад, тепер російська буржуазія відбуває свої конгреси в Константинополі, Парижі, Берліні, але не в Росії. Ось навіть паршивенька, тільки що убрався ся було в піре українська буржуазія устроєє свої "ради" то в Тарнові на колесах, то у Відні на гилляках, але не на Україні. Ся російська і українська буржуазія устроєє свої конгреси в чужих капіталістичних краях, бо в радянських республіках — хто не робить, той не їсть, хто не працює, той не має права голосу. А если-б та буржуазія, яка лишилась еще в радянських республіках і яку само жите та порожній жолудок примушують до праці, если-б вона, пройшовши під маркою безпартійності чи навіть комунізму на який небуває конгрес, заговорила питомою її мовою у власних інтересах, а на шкоду працюючих, то її скоро пізнають, що се за птиця і покажуть де її місце.

Ось чому буржуазна преса цілого світа з такою заїстою кричить про деспотизм в радянських республіках.

Та не тільки тому. Є еще одна, майже найголовніша причина вороженчє світової буржуазії до радянських республік. Се те, що територія радянських республік стає огнищем світової соціальної революції.

Коли завдяки "свободі слова" в "демократичних" краях робітники не можуть свободно говорити на своїх конгресах про своє положенє та про те, як визволити ся з капіталістичної неволі, то вони мають тепер повну змогу робити се в території радянських республік. Аби лише вони змогли туди дістатися. "Демократична" свобода капіталістичних країв така, що вона не пускає навіть робітничого делегата на міжнародний робітничий конгрес, який відбувають ся на території радянських республік. І от робітничі делегати в більшости случаев їдуть на той конгрес тайно, крадучись, ризикуючи своїм житем. А заліхавши туди, боять ся вертати назад до країни "демократичних" свобод", бо тут чекає їх за се довголітній тюрма. Се називаєт ся "демократією".

Але робітники і їх ліпші революційні представники на се не зважають і їдуть на такі міжнародні робітничі конгреси до радянських республік.

Ось тепер в Москві відбувають ся два такі конгреси: Третій Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу і Перший Міжнародний Конгрес Жіночий-Комуністок. А скоро лише скінчать ся ці конгреси, то і ліпше розпініть ся Міжнародний Конгрес Червоних Професійних Союзів.

Се значить, що на цих конгресах відбувають ся наради представників робітництва всіх країв над тим, над чим вони не змогли-б говорити в демократичних краях, де є "свобода слова". А за те вони мають повну змогу радити над тим в країні большевицького "деспотизму".

Ось чому світова буржуазія ненавидить радянські республіки, говорючи, що там панує деспотизм. Там нема деспотизму, а є диктатура пролетаріату, так само, як в капіталістичних краях є диктатура капіталу. Ріжниця лише в тим, що в радянських республіках се диктатура величезної, все витворюючої більшости над літньою, нічого не витворюючою, прогуюючою свій час і чужу працю меншістю, а в капіталістичних краях се якраз наоборот. Диктатура пролетаріату є лише переходою формою правління в період від капіталізму до комунізму, а диктатура капіталу стараєт ся втримати ся на завжди.

Отже, читачу, коли ви прочитаєте в буржуазній газеті про деспотизм в радянських республіках та про заборону там свободи слова та преси, то прочитавши таке — розуміть се наоборот.

УКРАДЕНА АВТОНОМІЯ ПРИКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Від часу розвалу імперіалістичної світової війни частенько стали балакати про Прикарпатську Україну, про її мешканців Українців (Руснаків), та їхню біду. По довгих літах неволі та темряви Вилосон, Масарик та Жаткович поклали до життя ту країну. Але вириваючи Українців з обіймів малярських поміщиків та нотарів, ті пани віддали бідне населення на поталу чеським капіталістам.

На Прикарпатській Україні голодує пів мільона селянства, бо не має землі. Але там, не зважаючи на се, істнує на далі велика латифундія графа Шенборна в 240,000 моргів поля. Робітники та їхні родини терплять дальше тяжку нужду, яка кидает ся в вічі всім в порівнанню з чеськими урядовцями та місцевими попами.

Пан губернатор Жаткович все заклинає чекати на кращі часи. Тоді, мовляв, здійснить ся оспівана автономія країни, народ дістане свій парламент (сейм), який принесе краще, щасливіше жите для кожного Руснака. Однак кожній свідомий робітник-пролетар не вірить тим балакам, значюч, що трактат, заключений між Масариком і Жатковичем, робить Прикарпатську Україну тільки грошем для господарки чеського

капіталізму. Селяни не можуть набути землі. Вони тяжко працюють на тартаках, але не на себе, а на чеського капіталіста-промисловця.

Не зважаючи ні на які брехливі обіцянки, ні про яку автономію Прикарпатської України не може бути мови. Три роки говорило ся про вибори до сейму на Прикарпатській Україні, аж недавно в праському парламенті президент міністрів заявив, що ані мови не може бути про якісь вибори на Прикарпатській Україні, бо там не складено лісти виборців. Чехи мають що іншого до діла; вони перебирають в свої руки всі найбільші промислові заводи. Фабрики в Свальові, в Перешєві перейшли цілковито до рук чеських буржуїв, які визискують робітників не менше, як за малярських часів. Пан Жаткович зі своїми попами був тільки вірним слугою такої господарки.

Але нині Чехи вже більш Жатковича не потребують і його викладають, бо чеській реакції навіть Жаткович показав ся за ліберальний. На його місце прийдє муж довіря чеського правительства віце-губернатор др. Еренфельд. Сей реакціонер дусить тепер народ в імя інтересів своїх хлібо-

давців, чеських реакціонерів, ні з чим не рахуючись. За допомогою поліційного президента др. Губерта завів правдиве поліційське лексє. Всі провідники робочих мас сидять по тюрмах, або прогнані з країни. Робітничі спілки та робітничі дома всі позамикано, а одинока газета Комуністичної Партії терпить переслідування цензури. П редактор Мондок сидить тепер в тюрмі. Руснацький (український) робітничий календар, виданий Комуністичною Партією, зівстав сконфіскований. Про якісь сходили чи віча свідомих робітників не може бути ані мови. За те правительство гоїно піддержує роботу "соціалдемократа" Пузи (колишній петлюрець) і "товариша" Остапчука. Ті мають право дуже часто урядувати всякі віча, хоч на ті віча звичайно ніхто не приходить. В своїх органах вони ширять очевидні брехні про Радянську Україну та Совітську Росію. Вони обкидають боло-то комуністів.

Але не дивлячись на ту роботу і на всякі тяжкі переслідування, селянські та робітничі маси свідомо горнуть ся до Комуністичної Партії.

Страйкували вже 20,000 сільських робітників, які домагались 30—40 к денно і колективного договору з хазяями. Дивним є, як то гарно живіть ся, малярські, чеські, руснацькі буржуї та урядники творять тут спільний, солідарний фронт проти робітництва, не зважаючи на страшну національну ненависть, що панує між ними. Проти страйку сільських робітників було привезено з Угорщини страйколомів, які з огляду на низьку угорську валюту працюють тут за пів дурно. Колись голодні, злиденні Русини (Українці) робітники самі ламали страйки на Угорщині, а тепер стало ся навпаки.

Але все таки не пощастило єдиним капіталістам страйколомими та тюрмами здушити рух сільських робітників. Не можуть іі також багато помогти соціалдемократи Пузи і інші, що мають свою "партію", в якій крім кільканащєт не свідомих альгоголиків нікого не має.

Тамошнє робітництво свідомо і твердо держить ся Комуністичної Партії. Недавно пан Еренфельд казав скликати конгрес сільських робітників, на якому брехливими фразами представлявано офіційальне становище чеської влади відносно земельної реформи. Розходить ся о парцеляцію, про якуї поміщики надіють ся солоно обкрутити селяни, які поприїздили з доларями з Америки; вони домагують ся ляхівських цін за землю. Але бідний селянин з рішучістю відкидає подібні заходи поміщиків, не буде-ж він викупувати свою власну землю у поміщиків. Бо-ж се поміщики колись загарбали у селян землю. Пан Жаткович зі своєю чеською компанією заборонив скликати конгрес Комуністичної Партії, який мав відбути ся 10. цвітня, бо він злякав ся її впливу на маси. Вони не відважують ся перевести вибори до сейму. Вони розуміють і відчувають дуже добре, що поміж всяких поліційських шпівонів і переслідувань ті вибори мало чого прийнятеного принесуть.

Отже Масарик і Жаткович, слуги чеської буржуазії, все що говорили, то брехали. Немає ніякої автономії Прикарпатської України в рамках чеської капіталістичної господарки; та коли-б вона й повстала то не було-б з неї користі робітникам.

Автономію обіцяно, але ніколи її не дано, а навіть те, що з початку дали, назад узяли.

Широкі маси здають собі вповні з того положення справу. Вони знають, що і пан Жаткович, і теперішній губернатор Еренфельд, "тато" Масарик, і Пуза з Остапчуком провають ся разом з своїми обічниками і автономіями. Правдиву автономію і дійсне визволенє з капіталістичного ярма принесе тільки перемога комунізму в Чехословаччині. Коли чеське, німецьке і українське робітництво скинуть з трону чесько-французький і

ОДНА ІЗ ЗАДАЧ КОМУНІЗМУ У ФРАНЦІЇ.

В прекрасній статі "Новість в російській революції", поміщеної в "Revue de la presse russe", між иншим говорить ся: "Наша революція, завершуючи собою доісторичну епоху розвитку людства і відкриваючи першу сторінку дійсної йогі історії, особливо інтересна і поучаюча, завдяки новим досвідам, які вона робить в гігантським масштабі".

Для нас, жєнщин, особливо французьких жєнщин, російська революція подвійно інтересна, бо вона на ділі здійснює принцип еманіпації в двоїм відношеню: як робітницї і як жєнщини. Між тим принцип еманіпації жєнщини не тільки не здійснює ся на практиці, але навіть не признаний в теорії в тім краю, котрий до сего часу уважав ся найбільш революційним в світі. В тім краю більше чим де инодї в Європі нам часто приходить ся згадувати повні глибокого зміслу слова Ізєна: "Рід людський не обнімає всего людства, — він — лише рід мужеський".

Найбільше сумним було завжди відношенє до сего питання передових (?) представників соціалізму і синдикалізму — Ренделя, Жуа і Ко. — і сточуючі за ними великої більшости членів різних організацій. Зі своєрідним їм недоуманєм і лічим не прикритим єгоїзмом, які вони завжди так блискучо проявляли, сі панове стало противились всякій пропаганді ідеї еманіпації серед жєнщин.

Що відносить ся до області законодавчої, то істнує дуже незначна група законів, які трохи змгччають безправну участь французької жєнщини: наданє їй права відшукання батька судовою дорогою (recherche de la paternite), дозволенє замужній жєнщині самї розпоряджати ся своєю заробітною платною, домаганє виборчих прав для жєнщини і т. п. Сі закони ні в якій мірі не являють ся результатом парламентарної діяльності соціалістів. Розуміть ся, соціалісти по крайній мірі не голосували проти цих законів, але в сором їм вони також не являють ся їх ініціаторами.

В політичнм житю соціалістична партія завжди занимала в сім питаню двоюку і неопреділену позицію. Під сильним натиском феміністичного руху вона була примушена, починаючи з 1908 р., виставляти кандидатури жєнщин на виборах як в муніципальні, так і законодавчі заведенє. Однак партія завжди подбала про те, щоб ці кандидатури були малочисленні і виставлялись лише в зовсім глухих округах — ніколи не вибравших еще соціалістичних кандидатів, — іменю там, де невдача була вповні очевидна заздалегідь, де можна було числити лише на смішне незначне число голосів і де чекала особливо невдачна задача. Если би партія дійсно брала дуже до серця жіноче питанє, вона могла би поставити питанє про жєнську кандидатуру в широкім масштабі в соціалістичних округах, де вибране партійних кандидатів було-б заздалегідь забезпечене. Бути може, се сміле нововведенє потягнуло-б за собою признає виборів недійсними, — партія ризикувала-б втратою одного місяця, але за те як велике було-б агітаційне значенє сего факта для жєнщин, який се був би прекрасний жест! Нашим мнимим "великим людям" се байдуже.

І в професійних союзах положенє жєнщин не було ліпшим. Величезна більшість союзів, входячих в склад Амстердамського Інтернаціоналу, надвичайно неохотно принімала жєнщин. Для цих панів еще питанє — чи має жєнщина право на працю? В кожнім

разі вони не відкидають за нею право на добре винагородженє за свою працю — право на основне технічне освітванє, і зносять її лише в підприємствах, де не вимагаєт ся кваліфікованих робітників і де праця погано оплачуєт ся. Але від часу світової війни рамці жіночої праці все більше і більше розширюють ся. Жєнщина почала домагатись однакової з мужчинами праці, однаквого винагородженя, — що являєт ся цілковито "недопустимим" з точки погляду більшости членів професійних союзів, як се було отверто заявлено в Парижі, в маю 1920 року, трома маловідомими урядниками порфесійного союзу. "Щоби вони працювали стільки, скільки і ми — се можливо, завивши один з них, — але вони не повинні діставати однакову платню з мужчинами, вони вєсеки тільки жєнщини". Другий урядник додав (з чим згодив ся і третій): "інакше не варто би бути мужичиною".

Подібні балачки являють ся страшним симптомом. Ся психологія рабів, бажуючих за шоб не стало самим мати рабів, гідна пожалуванн і свідчить про надзвичайний моральний упадок. Розуміть ся, що при таких умовах жєнщини і особливо жєнщин-феміністки завжди держат ся на боці від соціалізму, синдикалізму і всего того, що було або відомє як "визвольний рух".

У них не буде подібного негативного відношеня до комунізму, як тільки вони з ним обзнакомять ся і пізнають, чого він бажав добути ся для них. Обовязком комуністів піти їм на зустріч, подібно тому, як комуністи їдуть на зустріч морякам, жєнїрам, селянам, т. є. комуністам необхідно почати спеціальну пропаганду, приміняючись до особливих умовин жєнського невільництва.

Сего однак французькі товариші комуністи не розуміють. Ви, російські комуністи, мужичини і жєнщини, повинні розяснити се своїм французьким товаришам. Адаже-ж ви найшли се необхідним для Росії, і Москва стала центром спеціальної праці серед жєнщин. Если се необхідно в Росії, легко зрозуміти, наскільки се в еще більшій мірі необхідне у нас, де в протягу 130 літ мужеська і буржуазна демократія піддержувала проклячені умовини соціальної дійсности.

Будьте увірені, що ся спеціальна агітаційна праця серед жєнщин не піде на марю. Ви ліпше за инших знаєте, яку роллю грають в період революції жєнський ентузіазм і жєнська революційна воля. Ви бачили російських жєнщин в їх революційній праці. Если ви еще не бачите сего у французьких жєнщин, то лише тому, що до сего часу ніхто не подумав про пропаганду серед них, про їх просвіту, притяженє їх для справи загальною особовою. Находчись на боці від вського загально-людського руху, вони — жауть. Літє до них, ви, котрі рїшаєтєся на все і можете все зробити. Вони негайно стануть на вашу сторону і будуть боротьти ся разом з вами, зі всею боевою завязістю, на яку вони способні. Лише тоді буде для Франції забезпечена побіда пролетаріату над його гнобителями — побіда праці, котра, як сказано у вище згаданій статі, "відкриває собою першу сторінку дійсної історії людства".

Німеччина помешує свою армію на 100.000.

БЕРЛІН, 15. червня. — Парламент ухвалив сьогодні закон-проект, який поправляє військовий закон згідно з домаганєм Антанті. Головна зміна містить ся в тім, що закон тепер виразно говорить, що німецька армія має складати ся зі 100.000 людей, та що се число не може включати більше як 4.000 офіцирів або урядників з офіцирською рангою. ("Наша Правда".)